

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้นย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพของประชากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศ การศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีลักษณะประการหนึ่งคือ ความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 1)

ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สำหรับผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน ถ้าบุคคลใดมีความคิดสร้างสรรค์สูงจะเป็นที่ต้องการของสังคม เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของสังคมในเรื่องของวิชาการ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยกำลังเจริญเติบโตไปพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่า ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นลักษณะการคิดที่มีคุณค่าต่อสังคมและบุคคลอย่างยิ่ง ดังนั้นประเทศไทยจึงได้กำหนดให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้เน้นถึงการศึกษาพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่เป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดรวบยอดมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 24-25) อีกทั้งความคิดสร้างสรรค์ ยังเป็นความสามารถที่สำคัญของมนุษย์ซึ่งมีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ (อารี พันธุ์ณี, 2540 : บทนำ) ผลจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ก่อให้เกิดนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่มีประสิทธิภาพสามารถก่อให้เกิดผลทางปฏิบัติในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ดังคำกล่าวของ กิลฟอร์ด (Guilford, 1959 : 389) ที่ว่าความสามารถแบบอนกมัย (Divergent Thinking) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของความสามารถทางสมองที่สามารถคิดได้หลายแง่หลายมุมหลายทิศทาง ทำให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่

และการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับคำกล่าวของทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962 : 17) ที่ว่าในบรรดาความคิดทั้งหลาย ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดการค้นพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะลักษณะที่โดดเด่นของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นมีอยู่หลายประการที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การมีความคิดริเริ่มเกิดขึ้นในสมองแล้วถ่ายทอดความคิดนี้ออกมาในรูปของการกระทำ ความคิดสร้างสรรค์จึงก่อให้เกิดความรู้และประดิษฐ์กรรมใหม่ ตลอดจนนำความรู้และประดิษฐ์กรรมนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน โดยก่อให้เกิดการพัฒนาอันจะช่วยอำนวยความสะดวกและประโยชน์สุขในการดำรงชีวิต

ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายในการพัฒนาสติปัญญาของบุคคล ให้เป็นที่รู้จักของเหตุและผล รู้จักแยกแยะรับผิชอบ รู้จักแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลาย มีความคิดสร้างสรรค์และใฝ่รู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 8) และนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลในแผนพัฒนาการศึกษา ได้มีมาตรการให้ปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมโดยเน้นการฝึกสังเกต พิจารณา คิดค้นคว้าใฝ่หาความรู้ ตลอดจนกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความคิดในการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาอย่างมีระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 233 – 234)

จากการศึกษาของโลเวนเฟลด์และบริทเทน (Lowenfeld and Brittain, 1987 : 79 อ้างถึงในชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546 : 27) พบว่าพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะสูงมากตั้งแต่อายุ 4 ขวบขึ้นไป เด็กในวัยนี้จะเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็น และจินตนาการ แต่เมื่อเข้าอายุ 8 – 9 ขวบ พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะลดต่ำลง และลดต่ำลงอีกช่วงหนึ่งประมาณอายุ 13 – 14 ปี ซึ่งหากเด็กได้รับการพัฒนาตั้งแต่ในระยะแรก ๆ แล้ว จะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และได้มีการพัฒนาเป็นอย่างดี คุณภาพของเด็กก็จะดีในอนาคต จากการศึกษาของนักการศึกษาและข้อค้นพบทางการแพทย์ พบว่า ในช่วงแรกของชีวิตจนถึงวัย 6 ปี เป็นระยะที่เซลล์สมองเจริญสูงสุด โดยเฉพาะสมองของเด็กวัย 3 ปี เจริญเติบโตเป็นร้อยละ 80 ของสมองผู้ใหญ่ (UNESCO, 1983 : 2) ดังนั้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ เพราะในช่วง 6 ขวบแรกของชีวิตเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์กำลังพัฒนาหากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อเนื่องเป็นลำดับก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในวัยต่อมา (เยาพา เดชะคุปต์, 2542 : 86) ตามทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson) กล่าวว่า วัย 3 – 6 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเสรี จะทำให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามหากเด็กถูก

จำกัดควบคุมการคิดและการกระทำ เด็กจะเกิดความรู้สึกอายและไม่กล้าที่จะคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลเสียต่อพัฒนาการขั้นต่อไป (Richard and Norman, 1977 : 199–202 อ้างถึงใน ชานูณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546 : 30) นอกจากนี้ เฮิร์ล็อก (Hurlock, 1972 : 327 – 328 อ้างถึงใน ชานูณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546 : 32) ได้กล่าวถึงคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อเด็กไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ให้ความสุข ความสุข และความพอใจแก่เด็กมาก และสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเขา ไม่มีอะไรที่จะสร้างความพอใจและสนุกสนานเท่ากับได้สร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาด้วยตัวของเขาเอง

ในปัจจุบัน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ขอมอบกันแล้วว่า การพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นเด็กที่สมบูรณ์ในวันนี้ เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า นั้นจะต้องพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตควบคู่กัน ไปทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาที่ควรส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นในเด็กทุกคน ซึ่งในการจัดการศึกษาปฐมวัยเน้นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ประการหนึ่งคือการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 5)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวเราทุกคนและสามารถส่งเสริมให้พัฒนาได้ตั้งแต่เยาว์วัยสามารถพัฒนาด้วยการสอน ฝึกฝน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง (อารี พันธุ์ณี, 2540 : 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมด้านดนตรี กิจกรรมการละคร และหลักสำคัญของการจัดกิจกรรมคือการเปิด โอกาส ให้เด็กได้คิดจินตนาการและแสดงออกอย่างอิสระตามความคิดของเด็ก แต่การคงสภาพความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้มีอยู่และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้มีขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้ใกล้ชิดของเด็ก (ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล, 2539 : 229) ซึ่งอาจเป็นครูหรือผู้ปกครองควรหาวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการละครเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และยังเป็นการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บุคลิกภาพของตนเองในการเรียนด้วยการเลียนแบบ การแสดงท่าทาง จินตนาการและความจำ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และแสดงความสามารถออกมาอย่างคาดไม่ถึงเมื่อได้ร่วมกิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะได้รับการพัฒนาเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาของเด็กในแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแสดงออกทางท่าทาง การพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนการกล้าแสดงออก ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะการคิด การทดลอง การ

ตัดสินใจและการปฏิบัติหรือทำสิ่งต่าง ๆ ตามความพอใจ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการการแสดงออกในทุก ๆ ทางเด็กวัยนี้จะไม่ชอบอยู่นิ่ง และมีความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้จักสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อยู่เสมอ การสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก โดยใช้กิจกรรมการละครเป็นกระบวนการที่เป็นธรรมชาติ เพราะลักษณะของละครจะช่วยให้เด็กตั้งคำถามต่อสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่ในชีวิตของเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กเลือกและแสดงออกอย่างเป็นตัวของตัวเอง โดยเด็กได้คิดลงมือปฏิบัติและแสดงออก นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนาน และเรียนรู้เนื้อหาจากการแสดง (เบญจพร สมานมาก, 2540 : 3 - 4) การพัฒนาเด็กผ่านกระบวนการละครเป็นการฝึกจินตนาการและความเชื่อ ทำให้เด็กได้ทดลอง หาเหตุผล จดจำสร้างสรรค์ ต่อสู้ แก้ปัญหา โดยซึมซับจากเหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมการละครเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเด็กเล็กมากที่สุด (พรรัตน์ คำรณ, 2547 : 70) ซึ่งกิจกรรมการละครอาจจะแสดงได้หลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละครใบ้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ล้วนแต่ทำให้เด็กได้มีโอกาสใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ดังนั้นครูสามารถกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการแสดงละครโดยเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้คิดริเริ่ม ได้ทำ และได้แสดง สนับสนุนให้เด็ก ๆ มีความมั่นใจในตัวเอง (Self – Confidence) ในความสามารถของเขาที่ถ่ายทอดออกมาจากจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในแต่ละคน (วารุณี สกุลภารักษ์, 2545 : 8) นอกจากนี้ ยังได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมการละครเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ พงมาน เทียนมนัส (2539 : 58 - 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นิทานประกอบการวาดภาพ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการวาดภาพ เบญจพร สมานมาก (2540 : 80-81) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมละครสดเสริมจริยธรรมและการสนทนาเสริมจริยธรรม ที่มีต่อการรับรู้ทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสดเสริมจริยธรรม กิจกรรมสนทนาเสริมจริยธรรม และกิจกรรมแบบปกติมีการรับรู้ทางจริยธรรมแตกต่างกัน ทศนัย อุดมพันธ์ (2541 : 55 - 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ และงานวิจัยของกรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547 : 65) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบละคร

สร้างสรรค์ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบละครสร้างสรรค์ มีวินัยในตนเองสูงขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการละครเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดและแสดงออกอย่างอิสระ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการใช้กิจกรรมการละครมาพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการ กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยต้องการศึกษาว่า การจัดกิจกรรมการละครจะมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัด

กิจกรรมการละคร

สมมุติฐานในการวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพ่อนุดาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่ายจากประชากร จำนวน 1 โรงเรียน

2. ระยะเวลาในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการละคร
- 3.2 คู่มือและแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

4. ตัวแปรที่ศึกษา

- 4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการละคร ประกอบด้วย
 - 4.1.1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง
 - 4.1.2 การเล่าเรื่อง
 - 4.1.3 การแสดงบทบาทสมมติ
- 4.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย
 - 4.2.1 ความคิดริเริ่ม
 - 4.2.2 ความคล่องแคล่วในการคิด
 - 4.2.3 ความยืดหยุ่นในการคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ทั้งชายและหญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

2. กิจกรรมการละคร (Dramatic Activities) คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บุคลิกภาพของตนเองในการแสดงออกด้วยท่าทางประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้จินตนาการจากการที่มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถอย่างคาดไม่ถึง เมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง คือ การแสดงท่าทางตามจินตนาการและความคิดของตนเอง ประกอบกับเพลงที่ได้ยิน

2.2 การเล่าเรื่อง คือ การเล่าโดยดูจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือภาพ หรือการเล่าต่อจากบุคคล คนที่ 1 ที่ยังไม่จบ เป็นต้น

2.3 การแสดงบทบาทสมมติ คือ การสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดจินตนาการผสมผสานความรู้และประสบการณ์ ซึ่งทำให้เกิดผลของการคิดค้นในรูปของการประดิษฐ์และคิดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิด ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ใน 3 ด้าน คือ

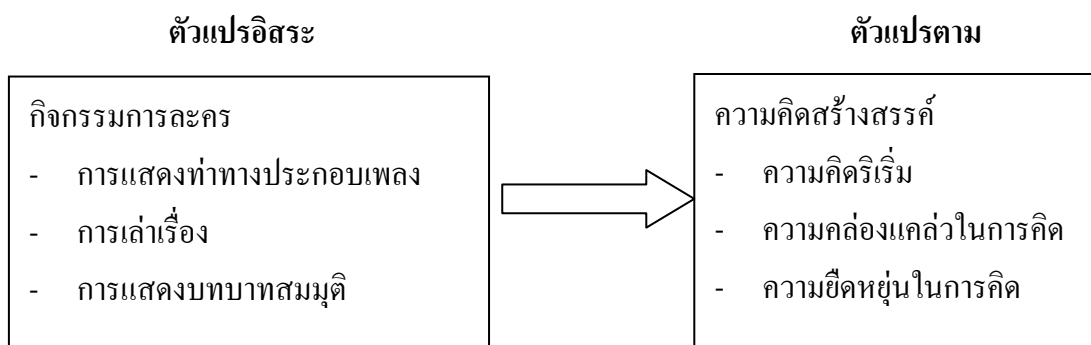
3.1 ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากความคุ้นเคย

3.2 ความคล่องแคล่วในการคิด (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการผลิตความคิดที่แตกต่างและหลากหลายภายใต้กรอบจำกัดของเวลา

3.3 ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการคิดนอกกรอบ คิดดัดแปลงโดยไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือความคุ้นเคย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guilford, 1959 : 389 อ้างอิงใน ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546 : 19 - 23) มาปรับใช้ ซึ่งระบุความคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 4 องค์ประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้นำมา 3 องค์ประกอบ คือ ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิด ส่วนกิจกรรมการละคร ผู้วิจัยได้จัดให้มี 3 กิจกรรม คือ การแสดงท่าทางประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมุติ ดังแสดงในกรอบแนวคิด ดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร
2. ผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการละคร

